

1 הפהגנים' בין דין היציקה לדין הקמיצה, סובר רבי שמעון שמקרא
2 נדרש לפניו ולאחריו, כלומר, שיש לדרוש את הכתוב בין כלפי
3 הנסמך לו לפניו ובין כלפי הנסמך לו לאחריו, ולכך את תיבת
4 'הכהנים' יש לדרוש בין על 'ויצק עליה שמן' האמור לפניו ובין על
5 'קמץ משם' וגו' האמור לאחריה, וכאילו נאמרה מצות כהונה בין
6 ביציקה ובין בקמיצה.

7 הגמרא מוכיחה שטעמו של רבי שמעון אינו משום 'מקרא נדרש
8 לפניו ולאחריו'. מקשה הגמרא: וכי סבר רבי שמעון 'מקרא נדרש
9 לפניו ולאחריו', והתניא בברייתא (תורת כהנים דברא דחובה פ"ט) 'ולקח
10 הכהן מדם החטאת במצבעו ונתן על קרנת המזבח' (ויקרא ד כח),
11 ומכך שנאמר 'במצבעו' בין מצות הלוקחה שהיא קבלת הדם לבין
12 מצות נתינת הדם על הקרנות יש לדרוש שתיבה זו נדרשת כלפי
13 הנאמר לפניו ולאחריה, וכך יש לדרוש, 'במצבעו ולקח' מלמד
14 שלא תהא קבלה – קבלת דם הזבח אלא ביד ימין, שכן כל מקום
15 שנאמרה אצבע אינה אלא ימין (נבחים כ"ג). ובן יש לדרוש 'במצבעו
16 ונתן' מלמד שלא תהא נתינה – נתינת הדם על קרנות המזבח אלא
17 בימין. חלק ואמר רבי שמעון וכי נאמר יד בקבלה – וכי נאמרה
18 'אצבע' על 'ולקח' ושהיא קבלת הדם, הלא התיבה 'במצבעו' מוסבת
19 על נתינת הדם ולא על קבלתו, ולכך הואיל ולא נאמר יד בקבלה,
20 קיבל את הדם בשמאל בשר. ואמר אבין 'מקרא נדרש לפניו לפניו
21 ולאחריו' קא מפלגי (ורבי שמעון סבר לאחריו נדרש ולפניו לפניו
22 נדרש) – תנא קמא ורבי שמעון, נחלקו בדין 'מקרא נדרש לפניו
23 ואחריו' שלדעת תנא קמא מקרא נדרש לפניו ולאחריו ולכן תיבת
24 'במצבעו' נדרשת גם כלפי הקבלה, ולרבי שמעון אינו נדרש אלא
25 לאחריו, ותיבת 'במצבעו' אינה נדרשת אלא על הנתינה. ומוכח
26 שרבי שמעון אינו סובר 'מקרא נדרש לפניו ולאחריו', וחוזרת
27 למקומה השאלה מה טעמו שפוסל יציקה בור.

28 הגמרא מבארת ביאור אחר בטעמו של רבי שמעון: אלא היינו
29 טעמיה דרבי שמעון – זהו טעמו של רבי שמעון, נאמר בהקרבת
30 המנחה (ויקרא ב א-ג) 'ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה, והביאה אל
31 בני אהרן הפהגנים וקמץ משם מלא קמצו' סובר רבי שמעון שהיין
32 של תיבת 'והביאה' מוסיף את הדין המוזכר אחרון על ענין 'והדין
33 המוזכר ראשון' לומר לך שדיניהם שוים, וכשם שהקמיצה טעונה
34 כהן, כך גם היציקה שהוזכרה תחילה טעונה כהן.

35 מקשה הגמרא: וכי סבר רבי שמעון 'ויין מוסיף על ענין ראשון',
36 אלא מעתה, מה דכתבי, בהקרבת העולה (שם א ט) 'ושחט את פן
37 הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הפהגנים את הדם וזרקו את הדם
38 על המזבח סביב' וגו' ופירשו חכמים (נבחים ג') 'והקריבו' היא קבלת
39 הדם, ומתוך שנאמר 'והקריבו בני אהרן הכהנים' יש ללמוד שרק
40 מקבלה ואילו מצות כהונה, מלמד על השחיטה שפשירה בזה,
41 ואי לרבי שמעון 'ויין מוסיף על ענין ראשון', אם כן הרי"ו של
42 'והקריבו' מוסיף על ענין ראשון שהוא שחיטה, ויהיה הדין ששחיטה
43 ה"י נמי תהיה כשירה רק על ידי כהן וכו' תהא פסולה, ומדוע לא
44 חלק רבי שמעון בדין שחיטה בור. מתרצת הגמרא: שאני התם בדין
45 שחיטה בור, דאמר קרא (שם א ד-ה) 'קמץ ידו על ראש העלה ונרצה
46 לו לכפר עליו ושחט את פן הבקר', הוקשה שחיטה לסמיכה, ויש
47 ללמוד מכך, מה פסיכה פזרים – כשם שהסמיכה נעשית על ידי בעל
48 הקרבן אף באופן שהוא זה, אף שחיטה כשירה פזרים, ולכן אין
49 לדרוש מהי"ו של 'והקריבו' לחייב שחיטה בכהן.

50 שואלת הגמרא: אי – אם אכן יש ללמוד מהדיק זה שחיטה מסמיכה,
51 אם כן נלמד מכך אף מה פסיכה בכעלים – כשם שסמיכה אינה
52 כשירה אלא על ידי בעל הקרבן, אף שחיטה לא תהיה כשירה אלא
53 בכעלים – על ידי בעל הקרבן, והרי אין הדין כך. מתרצת הגמרא:
54 ההוא לא מצית אמרת – דרשה זו אינך יכול לומר, מפני שהדברים
55 קל וחומר, ומה וזיקה דעיקר בפרה לא בעיא בעלים – ומה וזיקת
56 הדם שהיא עיקר הכפרה אינה צריכה להיעשות על ידי הבעלים
57 שחיטה דלאו עיקר הכפרה לא כל שכן שאינה צריכה להיעשות

58 על ידי הבעלים. וכי תימא – ואם תרצה לומר 'אין דנין אפשר
59 משאי אפשר' – אין למדים בקל וחומר שחיטה שאפשר שתיעשה על
60 ידי הבעלים מזריקה שאי אפשר שתיעשה על ידי הבעלים, שהרי
61 אינה נעשית אלא על ידי כהנים, עדיין יש ללמוד ממקום אחר
62 ששחיטה אינה טעונה בעלים, שהרי גלי רחמנא – גילה הכתוב
63 בשחיטת פרו של כהן גדול כיום הפפורים (שם טו יא) 'והקריב אהרן
64 את פרו החטאת אשר לו וכפר בעדו ובעד ביתו ושחט את פרו
65 החטאת אשר לו, מכלל – מתוך שנוקק הכתוב לגלות בשחיטה זו
66 שנעשית על ידי הכהן הגדול שהוא בעל הקרבן יש ללמוד דשחיטה
67 בעלמא – שבשחיטת שאר הקרבנות לא בעינן – אין אנו צריכים
68 שתיעשה על ידי הבעלים.

69 הגמרא מבררת בכללי הדרשות, כיצד דורשים איזה דינים נכתבו
70 לעכב: אמר רב, כל מקום שנאמר 'תורה וחוקה' אינו בא אלא
71 ללמד שדין זה נאמר לעכב אף בדיעבד. קא סלקא דעתך – עלה על
72 הדעת לומר תרתי בעינן – שאנו צריכים את שתי התיבות כדי
73 ללמוד עיכוב, ולא די באחת מהן, כדכתבי בפרשת פרה אדומה
74 (במדבר ג ט) 'ואת חקת התורה' משמע שנכתבו שתייהן כדי ללמד
75 שהדינים הכתובים בפרשה מעכבים.
76 (סימן נת"ץ יקמ"ל).

77 מקשה הגמרא: וכי אפשר לומר שרק 'תורה וחוקה' יחדיו מלמדים
78 על עיכוב, והרי 'נזיר' דלא כתיבא ביה – שלא נאמרה בפרשת נזיר
79 אלא 'תורה', בפסוק (במדבר כג) 'ואת תורת הנזיר אשר יזר', ואף על
80 פי כן אמר רב מצות הנופה שנאמרה בנזיר מעכבת בכפרתו, והרי
81 לא נאמר בה חוקה ומנין לנו שמעכבת. מתרצת הגמרא: שאני התם
82 בנזיר, כיון דכתיב בפרשה זו (שם) 'כפי נדרו אשר יזר בן יעשה על
83 תורת נזיר', ומשמעות 'כן יעשה' היא לעיכוב, כמאן דכתיבא בהו
84 חוקה דמי – הרי זה כמו שנכתבה בו 'חוקה' בפירוש.

85 מוסיפה הגמרא להקשות: והרי קרבן תודה דלא כתיבא ביה – שלא
86 נאמרה בו אלא 'תורה', בפסוק (ויקרא ז יא-יג) 'ואת תורת זבח
87 השלמים אשר יקריב לה', אם על תודה יקריבוהו וגו', והנן – ואף על
88 פי כן שנינו במשנה (לקמן כו) 'ארבעה מיני הלחם שבתודה – הבאים
89 עם קרבן תודה, מעכבין זה את זה', ומנין לנו שמעכבים מאחר שלא
90 נאמר בהם 'חוקה'. מתרצת הגמרא: שאני קרבן תודה, דאי תקש
91 לנזיר – שהוקש לנזיר דכתיב – שנאמר בפרשת תודה (שם ז ט) 'על
92 זבח תורת שלמים, ואמר מר – והובא על כך בברייתא (לקמן עח)
93 שמהמילה 'שלמים' יש לרבות שלמי נזיר ששיעור הלחם הבא עם
94 שלמי נזיר הוא כשיעור לחמי תודה, וכיון שהוקשו זה לזה יש ללמוד
95 תודה מנזיר שהדינים הנזכרים בפרשה מעכבים.

96 מוסיפה הגמרא להקשות: והרי 'מצורע' דלא כתיבא ביה – שלא
97 נאמרה בו אלא 'תורה', בפסוק (שם ד א) 'ואת תהיה תורת המצורע',
98 ואף על פי כן תנן (לקמן כו) 'ארבעה מינין שבמצורע – שזקוק
99 המצורע להביא לטהרתו, שהם עץ ארז, אוזב, שני תולעת וציפורים,
100 מעכבין זה את זה', ומנין לנו שמעכבים מאחר שלא נאמר בהם
101 'חוקה'. מתרצת הגמרא: שאני התם במצורע כיון דכתיב (שם) 'ואת
102 תהיה תורת המצורע, והלשון 'תהיה' משמע לעכב, כמאן דכתיב
103 ביה חוקה דמי – הרי זה כמו שנכתבה בו 'חוקה' בפירוש.

104 מוסיפה הגמרא להקשות: והרי יום הכפורים דלא כתיבא ביה – שלא
105 נאמר בו אלא 'חוקה', בפסוק (שם טו כט) 'והיתה לכם לחקת עולם,
106 בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וכל מלאכה לא
107 תעשו', ואף על פי כן תנן (לקמן כו) 'שני שעירי יום הכפורים
108 שמתילים עליהם גורלות, מעכבין זה את זה', ומנין לנו שמעכבים
109 מאחר שלא נאמר בהם 'תורה'.

110 מכח הקושיא הגמרא חוזרת לפרש את דברי רב באופן שונה: אלא
111 יש לפרש את דברי רב, שכאשר נאמרה אחת משתי הלשונות או
112 'תורה' או 'חוקה' יש ללמוד מכך עיכוב. שואלת הגמרא: והרי שאר
113 הקרבנות דכתיב בהו 'תורה' בפסוק (שם ו ט) 'ואת התורה לעלה
114 למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים, ולא מעכבין –

מנחות דף כ עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שלישי) קנג

26 רַק יִנְפֹשׁ בִּי תִקְרִיב מִנְחָה לַה', אֲלֵא הַפְסוֹק מְלֻמָּד – בֵּא לְלַמְדוּנוּ,
 27 שְׁמִתְנַדְבִּין – שֶׁאִפְשֵׁר לְהִתְנַדֵּב עֲצִים לְמִזְבֵּחַ.
 28 מִבְּרַת הַבְּרִייתָא, וְהַמְנַדֵּב עֲצִים סַתְּם, כְּמָה עֲצִים יֵשׁ לוֹ לְהַבִּיא.
 29 מִשִּׁיבָה הַבְּרִייתָא, שִׁישׁ לוֹ לְהַבִּיא שְׁנֵי גִזְרִין – שְׁתֵּי חֲתִיבוֹת גְּדוּלוֹת,
 30 שְׂכִינ׳ שְׁלֵאֲחַר סִיּוּר הַמַּעֲרֵכָה הֵיוּ נוֹתְנִים עֲלֶיהָ שְׁנֵי גִזְרִים, אִם כֵּן
 31 שְׁנֵי גִזְרִים נִחְשָׁבִים לְדַבְרָא חֲשׁוּב, וְכֵן הוּא אֲמַר – וְכֵן מְצִינוּ בַּפְּסוֹק
 32 שְׁעֵצִים נִקְרְאוּ קֶרֶב, שֶׁכְּתוּב (תְּמִידָה י לַה) 'וְהַגְּזֵלוֹת הַפְּלִגְנוּ עַל קֶרְבֵּן
 33 הָעֲצִים'. רַבִּי אֲמַר, עֲצִים דִּינָם כְּקֶרְבֵּן מִנְחָה הֵן, וְיַעֲוִינֵין מְלַח
 34 כַּמְנַחָה, וְיַעֲוִינֵין הַנְּשָׂה בְּקֶרֶן דְּרוּמִית מַעֲרִבִית שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ כְּקֶרֶן
 35 מִנְחָה.
 36 וְאֲמַר רַבָּא, לְפִי דְרַבִּי רַבִּי שְׁעֵצִים דִּינָם כְּקֶרֶב מִנְחָה, הַמְנַדֵּב עֲצִים
 37 לְמִזְבֵּחַ מְעֻוְנֵין קְמִיצָה כְּמוֹ קֶרֶב מִנְחָה, וּמִרְסַק אוֹתָם לְעֲצִים דְּקִים
 38 עַד שְׁנוּטֵל מֵהֶם מֵלֵא קוֹמְצוֹ, וְאֲמַר רַב פִּפְא, לְפִי דְרַבִּי רַבִּי שְׁעֵצִים
 39 דִּינָם כְּקֶרֶב, הַמְנַדֵּב עֲצִים לְמִזְבֵּחַ צְרִיבִין לְהַבִּיא עֲצִים אַחֲרֵים כְּדִי
 40 לְשׁוּרְפֵן בְּהֶם. הֵרִי שֶׁמְבוֹאֵר מְכַא, שְׂרַבִּי שְׁסוּבֵר שְׁעֵצִים נִקְרְאוּ קֶרֶב,
 41 סוּבֵר שְׁעֵצִים טְעוּנִים גַּם מְלַח, וְאִם כֵּן אִיךְ אוֹמֵרֵת הַבְּרִייתָא לְדַעִיל
 42 (ע"א) שֶׁאִף שְׁעֵצִים נִקְרְאוּ קֶרֶב אִין טְעוּנִים מִלִּיחָה.
 43 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: סְמִי מִיְכָן – צְרִיךְ לְמַחֹק מִבְּרִייתָא לְדַעִיל 'עֲצִים',
 44 שְׁהָרִי רַבִּי שְׁסוּבֵר שְׁעֵצִים נִקְרְאוּ קֶרֶב סוּבֵר שְׁטְעוּנִים גַּם מִלִּיחָה.
 45 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְאֵלֵא קְשָׁה, שֶׁאִם אִין צְרִיךְ פְּסוֹק לְמַעַט עֲצִים מִדִּין
 46 מִלִּיחָה, אִם כֵּן קֶרֶא – הַפְּסוֹק 'מִנְחָתְךָ' שְׁדוּרְשִׁים מִמֶּנּוּ לְדַעִיל (ע"א),
 47 שְׂרַק דְּבָרִים הַדְּרוּמִים לְמִנְחָה שֶׁאֲחֲרֵים בְּאִין חוּבָה לַה טְעוּנִים מִלִּיחָה,
 48 לְמַעֲוִינֵי מֵאִי – אִיזָה דְּבַר בֵּא לְמַעַט מִדִּין מִלִּיחָה, אִי – אִם תֵּאֲמֹר
 49 שְׁבֵא לְמַעֲוִינֵי דָם מִדִּין מִלִּיחָה, הֵרִי 'מְעַל מִנְחָתְךָ' הַכְּתוּב בְּסוּף
 50 הַפְּסוֹק נִפְקָא – אֲנוּ לְמַדִּים שְׁדָם אִין טְעוּן מִלִּיחָה.

1 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: אֲדַרְבָּה – הֵרִי מִסְתַּבֵּר לֹמֵר לְהִיפֵךְ, שְׁדָם הֵינָה לִיָּה
 2 לְרַבִּינֵי – הִיָּה לוֹ לְרִבּוֹת דָם לְדִין מִלִּיחָה יוֹתֵר מֵאֲבָרִים, שְׁכֵן דָם דּוּמָה
 3 לְמִנְחָה דְּבָרִים לְדַהֲלֵן. שְׁמִתִּיד אַחֲרֵים כְּמִזְבֵּחַ – כְּמוֹ הַקּוֹמֵץ שֶׁל
 4 מִנְחָה, שׁוֹרִיקֵת הַדָּם מִתִּיר אֶת הָאִימּוּרִים לְמִזְבֵּחַ וְאֵת הַבֶּשֶׂר לְאֹכִילָה,
 5 וְכֵן קוֹמֵץ הַמִּנְחָה מִתִּיר אֶת הַשִּׁירִיִּים לְאֹכִילָה, מָה שֶׁאִין כֵּן בְּאֲבָרִים
 6 שֶׁאִינָם מִתִּירִים דְּבַר אַחַר, וְהַדָּם נִפְקֵל בְּשִׁקְעֵת הַחִמָּה – שְׁלֵאֲחַר
 7 שְׁקִיעַת הַחִמָּה אִינוּ רְאוּי עוֹד לְזוּרִיקָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כְּמִזְבֵּחַ – כְּמוֹ
 8 הַקּוֹמֵץ שֶׁל מִנְחָה, שְׁגַם כֵּן נִפְסַלֵת לְאַחַר שְׁקִיעַת הַחִמָּה, מָה שֶׁאִין כֵּן
 9 בְּאֲבָרִים שֶׁאִפְשֵׁר לְהַקְטִירָן כֹּל הַלֵּילָה וְאִינָם נִפְסָלִים בְּשִׁקְעֵת הַחִמָּה,
 10 וּמֵאֲחַר שְׁדָם דּוּמָה לְמִנְחָה בְּשְׁנֵי דְבָרִים אֵלוֹ, מִסְתַּבֵּר שְׁגַם לְגַבִּי דִין
 11 מִלִּיחָה הוּא דּוּמָה לְמִנְחָה, וְיִהְיֶה טְעוּן מִלִּיחָה כְּמוֹתָהּ.
 12 מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: הֵינָךְ נְפִישָׁן – אֵלוֹ מְרוּבִים יוֹתֵר, כְּלוּמֹר, שְׁהַדְּבָרִים
 13 שֶׁאֲבָרִים דּוּמִים בְּהֶם לְמִנְחָה, הֵם יוֹתֵר מִהַדְּבָרִים שֶׁהֵדָם דּוּמָה בְּהֶם
 14 לְמִנְחָה, וְלִכְךָ יוֹתֵר מִסְתַּבֵּר לְדַמּוּת אֲבָרִים לְמִנְחָה לְדִין מִלִּיחָה,
 15 מֵאֲשֶׁר לְדַמּוּת דָם.
 16 הַגְּמָרָא מִקְשָׁה עוֹד עַל הַבְּרִייתָא שֶׁהוּבָאָה לְעִיל: אֲמַר מֵר – הוּבֵא
 17 לְעִיל בְּרִייתָא (ע"א), אִילוֹ הִיָּה כְּתוּב רַק 'יְכַל קֶרְבֵּן בְּמִלַּח תִּמְלַח'
 18 (ויקרא ב יב) וְלֵא הִיָּה כְּתוּב 'מִנְחָתְךָ', שׁוּמְעֵ אִנִּי – הִיָּה מִשְׁמַע שֶׁאִפִּילוֹ
 19 עֲצִים וְדָם טְעוּנִים מִלִּיחָה, מֵאֲחַר שֶׁנִּקְרְאוּ קֶרְבֵּן.
 20 מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מֵאִן – מִיָּדוּה הַתַּנָּא דְּשִׁמְעַת לִיָּה דְּאֲמַר – שְׁשִׁמְעוּ
 21 אוֹתוֹ שְׁסוּבֵר, שְׁעֲצִים אִיִּקְרִי וְנִקְרְאוּ קֶרְבֵּן הֵלֵא רַבִּי הוּא, וְכְמוֹ
 22 שִׁתְּבֵאֵר לְהֵלֵן בְּרִייתָא, וְאִם כֵּן בְּהַכְרַח שְׂרַבִּי הוּא שְׁשִׁנָּה בְּרִייתָא
 23 זוֹ, וְאִם כֵּן קְשָׁה, שְׁהָרִי לְפִי רַבִּי עֲצִים מְפַעֲיָא כְּעוּ – אִכֵּן טְעוּנִים מְלַח,
 24 דְּתַנְיָא – שְׁשִׁנּוּ בְּרִייתָא, כְּתוּב בְּתוֹרָה (ויקרא ב א) 'יִנְפֹשׁ בִּי תִקְרִיב
 25 קֶרְבֵּן (מִנְחָה) לַה' וְגו', וְתִיבֵת 'קֶרְבֵּן' הִיא מִיּוֹתֵרֵת, שְׁהִיָּה לוֹ לֹמֵר

המשך ביאור למס' מנחות ליום שני עמ' א

21 לֵא נִכְתָּבָה אֵלֵא עַל אִכִּילַת הַמִּנְחָה וְלֵא עַל הַקְּרַבְתָּהּ, וְלִכֵּן אִין
 22 לְלַמּוּד מִכָּךְ עֵיכוּב.
 23 הַגְּמָרָא מִקְשָׁה שְׁמִצִּינוּ גַּם לְשׁוֹן חוֹקָה שְׁנֵאמַר עַל אִכִּילָה שְׁמַלְמֹד
 24 לְעַכְבִּי. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְהָרִי גַם 'לְחֵם הַפְּנִים' דְּכִי פְּתִיבָא חוֹקָה
 25 אֲאִכִּילָה בְּתִיבָא – שְׁכַשְׁנִכְתְּבָהּ בּוֹ 'חוֹקָה' לֵא נִכְתָּבָה אֵלֵא עַל
 26 אִכִּילָתוֹ בַּפְּסוֹק (שם כד ט) 'וְאֶכְלָהוּ בְּמִקּוֹם קֹדֶשׁ בִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא לוֹ
 27 מֵאִשֵּׁי ה' חֶק עוֹלָם', וְאִף עַל פִּי כֵן תִּנְן (לְקַמֵּן כו) 'שְׁנֵי קְרָדִים שֶׁל לַחֵם
 28 הַפְּנִים מְעַבְּבִין זֶה אֶת זֶה, שְׁנֵי בְּיֹבֵין שֶׁל לְבוּנָה שְׁנוֹתָנִים עַל לַחֵם
 29 הַפְּנִים מְעַבְּבִין זֶה אֶת זֶה, וְכֵן הַפְּרָדִין וְהַבְּיֹבִין מְעַבְּבִין זֶה אֶת זֶה',
 30 וּמִנְיָן לָנוּ שְׁהֶם מְעַכְּבִים מֵאֲחַר שֶׁלֵא נֵאמְרָה בְּהֶם 'חוֹקָה' אֵלֵא לְעַנְן
 31 אִכִּילָה.
 32 הַגְּמָרָא חוֹזֵרֵת לִישֵׁב אֶת הַקּוּשִׁיא מִמִּנְחָה בְּאוּפֵן אַחַר: אֲלֵא כִּפִּי
 33 שְׁמוּכָה מִלַּחֵם הַפְּנִים כֵּל הִיבָא דְּכִתְּיבָא אֲאִכִּילָה – כֵּל מִקּוֹם
 34 שְׁנִכְתַּב לְשׁוֹן 'חוֹקָה' עַל אִכִּילָה אֲבִילוֹא מִלְּתַתָּא בְּתִיבָא – הֵרִי זֶה כְּמִי
 35 שְׁנִכְתַּב לְשׁוֹן זֶה עַל כֹּל אוֹתוֹ דִּין, וְלֵא רַק עַל הַאִכִּילָה, וְיֵשׁ לְלַמּוּד
 36 מִמֶּנּוּ עֵיכוּב. וְשִׁאֲנֵי הֵתָם בְּמִנְחָה, שֶׁאִף עַל פִּי שְׁנֵאמַר בְּה' 'חוֹקָה' אִין
 37 כֹּל דִּינָה מְעַכְּבִים דְּאֲמַר קֶרֶא – מִפְּנֵי שֶׁאֲמַר בְּה' הַכְּתוּב (שם ב טז)
 38 'וְהַקְטִיר הַבְּהֵן אֶת אֲזִבְרָתָהּ מִגְּרִשָׁהּ וּמִשְׁמִנָּהּ, וּמִתּוֹךְ שֶׁלֵא נֵאמַר
 39 'מְגַרֵשׁ וּמִשְׁמֵן' מִשְׁמַע שְׁבֵא הַכְּתוּב לְלַמֵּד שִׁיָּה גְרִשָׁה שְׁלֵם וּשְׁמִנָּה
 40 שְׁלֵם, שֶׁאִם חִסֵּר מֵהֶם פְּסוּלָה, וּמֵאֲחַר שֶׁנִּזְקַק הַפְּסוֹק לְלַמֵּד שִׁישׁ
 41 עֵיכוּב דְּבַר מוּכָח

1 וְאִף עַל פִּי כֵן אִין דִּינָהֶם מְעַכְּבִים. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: תּוֹרָה בְּעִיא
 2 חוֹקָה, וְחוֹקָה לֵא בְּעִיא תּוֹרָה – בְּמִקּוֹם שְׁנֵאמַר 'תּוֹרָה' אִי אִפְשֵׁר
 3 לְלַמּוּד עֵיכוּב אֵלֵא אִם כֵּן נֵאמַר 'חוֹקָה' עֵמָה, אֲבֵל כְּשֵׁנֵאמַר 'חוֹקָה'
 4 אִין צוֹרֵךְ שִׁיכְתַּב אִף 'תּוֹרָה'. חוֹזֵרֵת הַגְּמָרָא וּמִקְשָׁה: וְהָא 'תּוֹרָה
 5 וְחוֹקָה' קָא אֲמַר – וְהֵלֵא רַב אֲמַר 'כֹּל מִקּוֹם שְׁנֵאמַר תּוֹרָה וְחוֹקָה'
 6 וּמִשְׁמַע שְׁהֶם שׁוּיִם, וְכִיצַד אִפְשֵׁר לְפַרֵשׁ בְּדַבְּרֵיו שְׁתּוֹרָה צְרִיכָה חוֹקָה
 7 וְחוֹקָה אִינָה צְרִיכָה תּוֹרָה. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: הֵכִי קָאֲמַר רַב אִף עַל
 8 גַּב דְּכִתְּיב תּוֹרָה – אִם בְּמִקּוֹם שְׁנִכְתַּב 'תּוֹרָה', עֵדִין אִי פְּתִיבָא חוֹקָה
 9 אִין, וְאִי לֵא לֵא – אִם נִכְתַּב גַּם 'חוֹקָה' יֵשׁ לְלַמּוּד מִכָּךְ עֵיכוּב, וְאִם
 10 לֵא נִכְתַּב חוֹקָה אִין לְלַמּוּד מִכָּךְ עֵיכוּב. וְאִין מִשְׁמַעוֹת מְדַבְּרֵי רַב
 11 שְׁמִחוֹקָה לְבַד אִי אִפְשֵׁר לְלַמּוּד עֵיכוּב.
 12 לְאַחַר שֶׁבִיאָרָה הַגְּמָרָא בְּדַעַת רַב שְׁחוֹקָה לְבַד מִשְׁמַע עֵיכוּב, מִקְשָׁה
 13 הַגְּמָרָא שְׁמִצִּינוּ 'חוֹקָה' לֵלֵא עֵיכוּב. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: וְהָרִי 'מִנְחָה'
 14 דְּכִתְּיב בְּה' 'חוֹקָה' בַּפְּסוֹק (שם יא) 'כֹּל יִזְכֵּר בְּבִינֵי אֶהְרֹן יִאֲכַלְנָה חֶק
 15 עוֹלָם לְדִרְתִּיכֶם', וְאִף עַל פִּי כֵן אֲמַר רַב כֵּל מִקּוֹם שֶׁהַחֲזִיר וְשִׁשְׁנָה
 16 הַכְּתוּב בְּתוֹרַת מִנְחָה, אִינוּ בֵּא אֲלֵא לְלַמֵּד שְׁדִין זֶה נֵאמַר לְעַכְבִּי,
 17 וּמִשְׁמַע מְדַבְּרֵי רַב שֶׁאוֹתָם דִּינָם שֶׁהַחֲזִיר הַכְּתוּב אִין – הֵרִי הֵם
 18 מְעַכְּבִים, אֲבֵל דִּינָם שֶׁלֵא הַחֲזִיר הַכְּתוּב לֵא – אִינָם מְעַכְּבִים, וּמִדּוּעַ
 19 לֵא יַעֲכּוּ כִיּוֹן שְׁנֵאמַר 'חוֹקָה' בְּמִנְחָה. מִתְרַצַּת הַגְּמָרָא: שִׁאֲנֵי הֵתָם
 20 בְּמִנְחָה, דְּכִי פְּתִיבָא 'חוֹקָה' אֲאִכִּילָה בְּתִיבָא שְׁכַשְׁנִכְתְּבָהּ בּוֹ 'חוֹקָה'

57 הגמרא חוזרת להקשות על דברי רב שכל מקום שהחזיר הכתוב
58 בתורת מנחה אינו אלא לעכב. מקשה הגמרא: **אָמְרוּ לִיָּה רַבּ בְּהִנָּא**
59 **וְרַב אִפְּי לְרַב**, וכי בכל מקום ששנה הכתוב בדיני מנחה יש ללמוד
60 מכך עיכוב, וְהָרִי בְּדִין הַנְּשֵׂאָה, שצויה הכתוב להגיש את המנחה אל
61 קרן המזבח, דִּתְנָא בֵּיה קְרָא – ששנה בה הכתוב וְאָף עַל פִּי כֹן לֹא
62 מְעַכְבָּא – אינה מעכבת, כמו ששינונו במשנתנינו 'לא הגיש, כשירה'.
63 מתרצת הגמרא: **מָאן תְּנָא בֵּיה** – וכי באיזה מקרא חזר ושנה דין זה,
64 האם בפסוק דְּתִיב (ויקרא 11) **וְזֹאת תֹּרַת הַמִּנְחָה, הַקֶּרֶב אֹתָהּ בְּנֵי**
65 **אֶהְרֹן לְפָנֵי ה'** אֵל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ, והרי **הָיוּ, לְקַבּוּעַ לָהּ מְקוֹם הוּא**
66 **דְּתָנָא בֵּיה קְרָא** – פסוק זה נאמר כדי ללמוד לאיזה מקום במזבח מגישים את
67 המנחה, ולכן איך ללמוד ממנו עיכוב.
68 מביאה הגמרא ראייה פסוק זה מלמד על מקום ההגשה: **דְּתִיבָא,**
69 נאמר (שם) **'הַקֶּרֶב אֹתָהּ בְּנֵי אֶהְרֹן לְפָנֵי ה'** יָכוֹל שְׁתֵּהָא דִּהְגֵּשָׁה
70 **בְּמַעְרַב הַמִּזְבֵּחַ**, שזהו הצד שלפני ה', כנגד ההיכל, **תְּלַמּוּד לֹאֻמְר** –
71 מלמדנו הכתוב **'אֵל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ'**, שההגשה צריכה להיות אל מול
72 פני המזבח, מצד דרומו, ששם הכבש שבו עולים למזבח. **אִי וְאִם** –
73 כפי שנאמר **'אֵל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ'**, יָכוֹל שְׁתֵּהָא דִּהְגֵּשָׁה בְּצַד דְּרוֹם מִמֶּשׁ,
74 **תְּלַמּוּד לֹאֻמְר לְפָנֵי ה'**, שההגשה צריכה להיות במערב המזבח, **הָא**
75 **בְּיַצֵּד** – אם כן כיצד יש ליישב את שתי המשמעויות הסותרות,
76 מְנִישָׁה – נוגע עם הכלי שבו המנחה פְּקָרָן דְּרוּמִית מְעַרְבִית של
77 המזבח, בְּנִיגַד חוּדְהָ שְׁלֵל קָרָן, וְדִינֵי בְכָר, שהרי קיים את הפסוקים
78 'לפני ה' ו'אל פני המזבח'.
79 הברייתא מביאה את דעת רבי אליעזר שמקום ההגשה הוא בדרום
80 המזבח: **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חוֹלֵק וְאוֹמְר**, מאחר שנאמר 'לפני ה' שמשמע
81 צד מערב, ונאמר 'אל פני המזבח' שמשמע צד דרום, יָכוֹל שִׁיקִים
82 שְׁנֵיהֶם כְּפִשׁוּטִים, שִׁינֵי שֵׁנָה גַם לְמַעְרָבָה שְׁלֵל קָרָן הַמִּזְבֵּחַ (אִי) וְגַם
83 לְדְרוּמָה שְׁלֵל קָרָן, אִמְרַת – יש לך להשיב על כך, שהכלל הוא, **לְכָל**
84 **מְקוֹם שֶׁאֵתָהּ מוּצֵא שְׁתֵּי מְקָרְאוֹת, אֶחָד מֵהֶם מְקַיֵּם עֲצֻמוֹ וּמְקַיֵּם**
85 **חֲבִירוֹ** – אם תקיימו יתיקיימו ממילא גם דברי המקרא השני, וְאִילוּ
86 אֶחָד מֵהֶם מְקַיֵּם רַק אֵת עֲצֻמוֹ וּמְכַבֵּל אֵת חֲבִירוֹ – שכשתקיים
87 מְקָרָא זֶה יתבטלו דברי חבירו, מְנִיחִין אֵת הַמְקָרָא שְׁמְקַיֵּים עֲצֻמוֹ
88 וּמְכַבֵּל חֲבִירוֹ, ואין מקיימים אותו באופן שיתבטלו דברי מְקָרָא אַחֵר.
89 וְתוֹפְשִׁין – ומקיימים אֵת הַמְקָרָא שְׁמְקַיֵּים עֲצֻמוֹ וּמְקַיֵּים חֲבִירוֹ.
90 ולכן בפסוקים אלו, **שְׁבִשְׂאֵתָהּ אוֹמְר** – אם תבא לקיים כפי משמעות
91 הפסוק **'לפני ה'** להגיש בְּמַעְרָבָה, אם כן פְּטַלְתָּהּ אֵת הַפְּסוּק **'אֵל פְּנֵי**
92 **הַמִּזְבֵּחַ'** שמשמעו להגיש בְּדְרוֹם, וּבְשִׂאֵתָהּ אוֹמְר – ואילו אם תקיים
93 אֵת הַפְּסוּק **'אֵל פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ'** להגיש בְּדְרוֹם, קְיַיְמַתָּה גַם אֵת הַפְּסוּק
94 **'לפני ה'**, לכן יש להעדיף את קיום המְקָרָא 'אל פני המזבח' ולהגיש
95 בדרום המזבח, וּבִדָּה מִתְקִיִים מֵאלוֹי גַם הַפְּסוּק 'לפני ה'.'
96 מקשה הגמרא על דברי רבי אליעזר: **וְהִיכָא קְיַיְמַתָּה** – כאשר אתה
97 מגיש בדרום היכן קיימת את הפסוק 'לפני ה', והלא דרום המזבח
98 אינו כנגד ההיכל. מתרצת הגמרא: **אָמְר רַב אִשִּׁי קֶסְבֵּר הָאִי תְנָא** –
99 רבי אליעזר סובר כוליה מְזַבְּחָ בְּצַפּוֹן קָאִי – כל המזבח עומד בצפון
100 העזרה, וקצהו הדרומי היה מכוון כנגד אמצע פתח ההיכל, ולכן
101 בהגשה בדרום מקיים את שני הפסוקים, גם 'אל פני המזבח' וגם 'לפני
102 ה' שהרי כנגד פתח ההיכל הוא, ואילו בהגשה במערב אינו מקיים
103 אלא 'לפני ה' ולא 'אל פני המזבח'.
104 הגמרא חוזרת להקשות על משמעות דברי רבי: **מְתַקֵּיף לָהּ רַב הוּנָא**
105 – הקשה רב הונא על דברי רב שאמר שכל מקום שהחזיר הכתוב
106 בתורת מנחה מעכב, וכל שלא החזיר הכתוב אינו מעכב, וְהָרִי דִין
107 נתינת מִלָּח על הקרבנות, **דְּלֹא תְנָא בֵּיה קְרָא** – שלא שנה בו הכתוב
108 וְאָף עַל פִּי כֹן מְעַכְבָּא בֵּיה – יש בו עיכוב, דְּתִיבָא בְּרִייתָא, נאמר
109 לענין המתנות הניתנות לכהנים מהקדשים (במדבר 18) **'בְּרִית מִלָּח**
110 **עוֹלָם הוּא לְפָנֵי ה' לָךְ וְלִרְעֵף אֶתְךָ שְׁתֵּהָא**

1 שרק גִּרְשׁ וְשָׁמֵן מְעַכְבִּין במנחה וְאִין דְּכָר אַחֵר ו– דִין אחר מדיני
2 המנחה) מְעַכְב, ואף על פי שנאמרה 'חוקה' במנחה, לימדנו הכתוב
3 שאין ללמוד מכך עיכוב.
4 הגמרא מביאה מחלוקת אלו דינים מעכבים במנחה: **גּוֹפָא** – נשוח
5 לעצם דברי רב ונבאר אותה, **אָמְר רַב, כָּל מְקוֹם שֶׁהִחְזִיר ו– ששנה**
6 **לָךְ הַתְּנוּב בְּתוֹרַת מִנְחָה אִינוּ בֹא אֱלָא לְלַמַּד שְׂדִין זֶה נֹאמַר לְעַכְב.**
7 **וְשְׂמוּאֵל אָמְר**, רק גִּרְשׁ וְשָׁמֵן ששנה בהם הכתוב מְעַכְבִּין, וְאִין דְּכָר
8 אַחֵר ו– דִין אחר מדיני המנחה) מְעַכְב, ואף על פי שהחזירו הכתוב.
9 מקשה הגמרא: **וְכִי לְשְׂמוּאֵל כָּל דִין אַחֵר מְדִינֵי הַמִּנְחָה אָף עַל גַּב**
10 **דְּתִיבָא בֵּיה קְרָא** – ששנה בו הכתוב לך מְעַכְבָּא לִיָּה – אינו מעכב
11 לפי שיטתו, והלא ודאי כל ששנה בו הכתוב מעכב.
12 מכח הקושיא מפרשת הגמרא את מחלוקת רב ושמואל באופן שונה:
13 **אֱלָא, כָּל הִיכָא דְתִיבָא בֵּיה קְרָא** – כל מקום ששנה בו הכתוב וְדִאִי
14 **מְעַכְבָּא** – ודאי מעכב, וְהָכָא בְּדִין מְלֵא קוּמְצוֹ בְּקוּמְצוֹ קָא מִפְּלִגֵי
15 – חולקים רב ושמואל, דְּתִיבָא, נאמר במקום אחד בדין קמיעה (ויקרא
16 ב א) **וְקָמֵץ מִשֶּׁם מְלֵא קְמִצוֹ**, ובמקום נוסף נאמר (ויקרא 11 ח) **וְהָרִים**
17 **מִמֶּנּוּ בְּקָמִצוֹ**, ומתוך שינוי לשון הכתוב יש ללמוד שְׁהִכּוֹן צִרִיךְ
18 לְקַמּוֹץ בְּקוּמְצוֹ מִמֶּשׁ וְהִינוּ בִידוּ, אַךְ לֹא יַעֲשֶׂה כְּלֵי מִדָּה כְּמֹדַת
19 קוּמְצוֹ לְצוּרֵךְ נְטִילַת הַקּוּמֵץ בְּכֹלֵי זֶה. וּבְדִין זֶה חוֹלְקִים רַב וְשְׂמוּאֵל,
20 **רַב סָבֵר, הָא** – דין זה, שלא יטול את הקומץ בכלי, נְמִי תְנָא בֵּיה
21 **קְרָא** – גם בו שנה הכתוב לעכב, דְּתִיבָא – שנאמר בקרבנות היום
22 השמיני למילואים (ויקרא 15 ט) **וְיִקְרַב אֵת הַמִּנְחָה וְיִמְלֵא כַּפּוֹ מִמֶּנָּה**,
23 ויש ללמוד מכך שחובה למלא את המנחה בכפו ממש ולא בכלי.
24 וְשְׂמוּאֵל סוֹבֵר לֹא שָׁנָה הַכְּתוּב בְּדִין זֶה לְעַכְב, מפני ש'דורות'
25 מ'שָׁעֵה' לֹא יִלְפִינֵן – אין למדים דינים שניהגו לדורות עולם מדין
26 שנאמר לשעתו, ומכיון שהפסוק ו'ימלא כפו' נאמר ליום השמיני
27 למילואים, אין ללמוד ממנו לדורות שלא יעשה כלי כמדת קומיצו,
28 ואם כן לא חזר ונשנה דין זה בתורה ואינו מעכב.
29 מקשה הגמרא: **וְלֹא יִלְיָף שְׂמוּאֵל** – וכי שמואל אינו לומד דין
30 לדורות מדין שנאמר לאותה שָׁעָה, וְהִתְנֵן – והלא שנינו במשנה
31 (בבבס פט) **כָּלֵי הַלַּח** – כלי שרת המשמשים לדברים לחים, כגון קערות
32 ומזקות המשמשות לדם, לִינִין וְלִשְׁמָן, מְקַדְשִׁין בְּקֹדֶשֶׁת הַגּוֹף אֵת
33 הַלַּח הַנִּיתָן לְתוֹכָם. וּמִדַּת יָבֵשׁ – וכלי שרת המשמשים לדברים
34 יבשים, כגון כלים הנקראים 'עשרון' ו'חצי עשרון' המשמשים
35 למנחות, מְקַדְשִׁין אֵת הַיָּבֵשׁ הַנִּיתָן לְתוֹכָם. וְאִין כָּלֵי הַלַּח מְקַדְשִׁין
36 אֵת הַיָּבֵשׁ – כשנתנו יבש לתוך כלי הלח אינו מתקדש בכך, וְלֹא
37 מִדַּת יָבֵשׁ מְקַדְשִׁין אֵת הַלַּח – כשנתנו לח לתוך מדות היבש אינו
38 מתקדש. וְאָמְר שְׂמוּאֵל עַל דְּבִרֵי הַמִּשְׁנָה שְׁכֵלֵי הַלַּח אִינָם מְקַדְשִׁים
39 אֵת הַיָּבֵשׁ, לֹא שָׁנוּ – לא נשנה דין זה אֱלָא לְעַנֵּן מִדוֹת הַלַּח, כִּגוֹן
40 כְּלֵי הַעֲשׂוֹי לְמִדִּדַת הֵין וְלוֹג, שִׁמְאֵר שְׁכֵלֵי זֶה נִמְשַׁח לְצוּרֵךְ מִדִּידָה,
41 ואין בכוחו ללמוד דברים יבשים, על כן אינו מקדשם, אֲבָל כְּלֵי לַח
42 הַעֲשׂוֹיִים לַתֵּת לְתוֹכָם דְּרִים לְחִים וְלֹא לְמִדִּדַתֶּם, כִּגוֹן מְזֻקָּת
43 הַעֲשׂוֹיִים לְקַבֵּלֵת הַדָּם וְחִיקְתוּ, מְקַדְשִׁין אֵת הַיָּבֵשׁ הַנִּיתָן לְתוֹכָם,
44 מפני שהם ראויים גם לקבלת דברים יבשים, דְּתִיבָא – שנאמר
45 בְּקַרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים (במדבר 15 א) **שְׁכֵל אֶחָד מֵהַנְּשִׂאִים הַבִּיא עִם קֶרְבְּנוֹ**
46 **וְעֵצֶרֶת כֶּסֶף אֶחָת שְׁלִשִׁים וּגְמָאָה מִשְׁקָלָהּ, מְזֻרָק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים**
47 **שְׁקָל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים כֹּלֵת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה**, הרי
48 שאף במזוק העשוי לדברים לחים אפשר לתת את הטולת למנחה
49 שהיא דבר יבש, ועל כן סובר שמואל שמזוקות מקדשים אף את
50 היבש. ומדברי שמואל שלמד דין הנהוג לדורות מקרבנות הנשיאים
51 שנהגו לשעתם, מוכח שלומד דורות משעה, ומדוע אם כן לא ילמד
52 שמואל עיכוב בדין קמיעה בידו מהפסוק ו'ימלא כפו' שנאמר
53 במילואים.
54 מתרצת הגמרא: לעולם אין שמואל לומד דורות משעה, וְשִׁאֲנֵי הַתָּם
55 בְּקַרְבָּנוֹת הַנְּשִׂאִים, שמהם אפשר ללמוד דורות משעה מפני דְּתִיבָא
56 **כֵּה קְרָא תְרִיסֵר וְיִמְנֵן** – שחזר וכתבם הכתוב שתיים עשרה פעמים.